

travelbook

Lizbona

Bezdroža

ERGO
HESTIA

Tekst: Krzysztof Gierak i materiały z archiwum Wydawnictwa Bezdroża

Aktualizacja: Krzysztof Gierak

Redaktor prowadzący: Paweł Sondej

Redakcja: Aurelia Hołubowska

Korekta: Bartosz Szpojda, GRAFOMAN

Opracowanie kartograficzne: DAKA – Studio Graficzne

Źródło pochodzenia danych kartograficznych:

OSM (www.openstreetmap.org)

Opieka techniczna: Miron Kokosiński

Skład: DAKA – Studio Graficzne, Łukasz Krzak

Projekt okładki: materiały graficzne zostały wykorzystane za zgodą Shutterstock Images LLC.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Nieautoryzowane rozpowszechnianie całości lub fragmentu niniejszej publikacji w jakiegokolwiek postaci jest zabronione. Wykonywanie kopii metodą kserograficzną, fotograficzną, a także kopiowanie książki na nośniku filmowym, magnetycznym lub innym powoduje naruszenie praw autorskich niniejszej publikacji.

Wszystkie znaki występujące w tekście są zastrzeżonymi znakami firmowymi bądź towarowymi ich właścicieli.

Autorzy oraz wydawnictwo Helion dołożyli wszelkich starań, by zawarte w tej książce informacje były kompletne i rzetelne. Nie biorą jednak żadnej odpowiedzialności ani za ich wykorzystanie, ani za związane z tym ewentualne naruszenie praw patentowych lub autorskich. Autorzy oraz wydawnictwo Helion nie ponoszą również żadnej odpowiedzialności za ewentualne szkody wynikłe z wykorzystania informacji zawartych w książce.

Wydawnictwo Helion

ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice

tel.: 32 2309863

e-mail: redakcja@bezdroza.pl

księgarnia internetowa: <http://bezdroza.pl>

Drogi Czytelniku!

Jeżeli chcesz ocenić tę książkę, zajrzyj pod adres:

<http://bezdroza.pl/user/opinie/?belz3>

Możesz tam wpisać swoje uwagi, spostrzeżenia, recenzję.

Wydanie III

ISBN: 978-83-283-6435-6

Copyright © Helion, 2019

- **Kup książkę**
- **Poleć książkę**
- **Oceń książkę**
- **Księgarnia internetowa**
- **Lubię to!**
- **Nasza społeczność**

Spis treści

ATRAKCJE LIZBONY	6
INFORMACJE PRAKTYCZNE	11
PRZED WYJAZDEM	12
Wybór czasu podróży	12
Źródła informacji	13
Formalności	15
DOJAZD	17
Samolotem	17
Samochodem	18
Pociągiem	19
Autobusem	19
NA MIEJSCU	20
Komunikacja	20
▶ Tramwaj nr 28	26
Noclegi	29
Wyżywienie	36
INFORMATOR A-Z	39
INFORMACJE KRAJOZNAWCZE	49
KRAJOZNAWCZE ABC	50
Położenie	50
Podział administracyjny	50
Klimat	50
Historia	52
Gospodarka	55
SPOŁECZEŃSTWO	57
Ludzie	57
Obyczaje	59
KULTURA I SZTUKA	61
Architektura	61
Fado	63
Azulejos	65
KUCHNIA	67
▶ Najciekawsze wydarzenia w Lizbonie	68
▶ Portugalskie wina	76

ZWIEDZANIE LIZBONY	79
BAIXA, CHIADO I BAIRRO ALTO	80
Baixa	80
Chiado	93
Bairro Alto	98
ALFAMA, GRAÇA I MOURARIA	106
Alfama	106
Graça	121
Mouraria	123
BELÉM I AJUDA	127
Belém	127
Ajuda	141
MIĘDZY BELÉM A BAIRRO ALTO	143
PÓŁNOC I ZACHÓD LIZBONY	151
Avenida da Liberdade i okolice	151
Poza Avenida da Liberdade	159
PARK NARODÓW	167
OKOLICE LIZBONY	173
SINTRA	174
CASCAIS	180
ESTORIL	183
QUELUZ	185
ALMADA	186
SERRA DA ARRÁBIDA	188
SŁOWNICZEK POLSKO-PORTUGALSKI	190
INDEKS	193
LEGENDA	197

Spis planów i map

Lizbona _____	przednia okładka
Metro, kolej i promy w Lizbonie _____	22–23
Baixa, Chiado i Bairro Alto _____	82–83
Alfama, Graça i Mouraria _____	108–109
Belém i Ajuda _____	128–129
Między Belém a Bairro Alto _____	144–145
Północ i zachód Lizbony _____	152–153
Park Narodów _____	168
Okolice Lizbony _____	tylna okładka

Spis ramek

Placówki dyplomatyczne _____	13	BICA: <i>Beba Isto Com Açúcar</i> _____	94
Lizbona w Internecie _____	14	Jak Camões uratował	
Kieszonkowcy _____	15	największe dzieło Portugalii _	102
Co zabrać w podróż do Lizbony? _____	16	Święty Antoni z... Lizbony! _____	110
Dojazd do Lizbony z Porto i Faro _____	18	Tuk-tuki w Lizbonie _____	114
Doładowania kart		Santos Populares _____	117
Viva Viagem i 7 Colinas _____	20	Skarb Afonsa	
Trasy tramwajów w Lizbonie _____	24	de Albuquerque _____	118
Lizbona dla wegetarian _____	38	Targ Żłodzieli _____	119
Święta i dni wolne w Portugalii _____	41	Severa z Mourarii _____	124
O kogucie, który uratował życie		Tanie zwiedzanie _____	130
pielgrzymowi _____	43	Bilety łączone w Belém _____	132
Z dzieckiem w Lizbonie _____	45	Jak generał Bem tworzył Legion	
Portfel na stoliku _____	48	Polski w Portugalii _____	134
Lizbona w liczbach _____	51	Do Indii! _____	139
Trzęsienie ziemi w 1755 r. _____	54	Autobusy turystyczne	
Stara Lizbona _____	56	w Lizbonie _____	157
Styl manueliński _____	61	Sir „Pięć Procent” _____	161
Gdzie słuchać fado w Lizbonie? _____	64	Królewskie pocałunki	
Lisboa Card _____	84	w Komnacie Srok _____	175
Zwiedzanie Lizbony z lokalnym		Serbski Bond _____	184
przewodnikiem _____	86	Obserwacja delfinów _____	188

Atrakcje Lizbony

NAJWAŻNIEJSZE ZABYTKI

Katedra Sé

Katedra Sé to nie tylko wspaniały średnio-wieczny zabytek o ciekawej architekturze, ale też jeden z symboli Lizbony.

Klasztor Hieronimitów

Jeden z najważniejszych zabytków w Portugalii i zarazem obiekt wpisany na listę UNESCO, XVI-wieczny Mosteiro dos Jerónimos, do dziś zachwyca liczbą zdobień i rozmachem założenia.

Wieża Belém

Wpisana na listę UNESCO wieża jest wspaniałym przykładem stylu manuelińskiego. Nie sposób odmówić jej urody – to przecież jeden z Siedmiu Cudów Portugalii!

Kościół św. Rocha

Niepozorny z zewnątrz, kryje prawdziwe skarby, m.in. oszałamiające barokowe zdobienia, wspaniałe sewilskie *azulejos* i najdroższą XVIII-wieczną kaplicę Europy.

MIEJSCA, KTÓRE TRZEBA ZOBACZYĆ

Punkt widokowy Portas do Sol

Jeden z najładniejszych widoków Lizbony roztacza się z punktu widokowego Portas do Sol w dzielnicy Alfama. To właśnie ta panorama widnieje na wielu pocztówkach z Lizbony.

Muzeum Azulejos

Azulejos, czyli cienkie ceramiczne płytki pokryte błyszczącym szkliwem, na stałe wpiły się w krajobraz nie tylko Lizbony, ale i całej Portugalii. Museu Nacional do Azulejo pozwala poznać ich historię i zobaczyć najciekawsze ceramiczne dzieła sztuki.

Cabo da Roca

Ten przylądek to najdalej na zachód wysunięty skrawek stałego lądu Europy. Przez wieki był uważany za koniec świata, a obecnie jego ponad 100-metrowe klify podziwiają turyści z całego globu.

Fundacja Calouste'a Gulbenkiana

Jedno z najbardziej prestiżowych centrów kultury w Europie powstało dzięki fortunie ormiańskiego przedsiębiorcy, kolekcjonera oraz filantropa. W prowadzonych przez Fundację muzeum i galerii można zobaczyć cenne dzieła sztuki z całego świata.

Sintra

Podlizbońska Sintra to miasto-ogród zachwycające szeregiem obiektów, które tworzą krajobraz kulturowy wpisany na listę UNESCO. Są wśród nich Zamek Maurów, tajemnicza Quinta da Regaleira pełna grot, strumieni i roślin z całego świata oraz ciekawej architektury, a także Pałac Pena wyglądający jak jeden z zamków z bajek Disneya.

Kup książkę

Poleć książkę

TEGO TRZEBA DOŚWIADCZYĆ

Przejażdżka tramwajem nr 28 ▲

Żółty tramwaj nr 28 to jeden z najbardziej charakterystycznych elementów krajobrazu Lizbony. Przemierza miasto już od 1914 r. i jest świetnym sposobem na zwiedzenie stolicy Portugalii.

Przejazd windą

Lizbona, jak Rzym i Jerozolima, jest położona na siedmiu wzgórzach. W centrum miasta można na nie wjechać specjalnymi windami – przejazd nimi to niecodzienna atrakcja.

Smakowanie *pastéis de Belém*

Pastéis de Belém to najslynniejsze portugalskie ciastka, produkowane tylko w jednym miejscu na świecie – właśnie w Lizbonie, w Antiga Confeitaria de Belém. W każdej innej cukierni, kawiarni czy sklepie sprzedawane są *pastéis de nata*. Czy czuć różnicę w smaku? To trzeba już sprawdzić osobiście. ▼

Kup książkę

Poleć książkę

Odpoczynek na plaży

Zachód słońca nad morzem, windsurfing, kolacja z widokiem na ocean czy spacer promenadą? W Lizbonie to nie problem – piękne plaże są na wyciągnięcie ręki.

Wizyta na Feira da Ladra

Feira da Ladra, czyli Targ Złodziei, to największy pchli targ w Lizbonie. Można tam kupić wszystko – ubrania, antyki, pocztówki, plakaty, *azulejos*, meble, używaną elektronikę, kosmetyki, książki, stare winyle...

Kolacja z fado

Wieczorami uliczki Alfamy rozbrzmiewają muzyką fado – muzyką, która narodziła się w Portugalii i to właśnie z nią jest związana. Można jej posłuchać na żywo w wielu restauracjach i knajpkach.

Kup książkę

Poleć książkę

Ogród zoologiczny

Ogród zoologiczny w Lizbonie był pierwszym tego typu obiektem na Półwyspie Iberyjskim – powstał w 1884 r. Dziś żyje tu ok. 2000 zwierząt reprezentujących ponad 300 różnych gatunków.

Parki i ogrody

W Lizbonie jest mnóstwo parków i ogrodów, w których można odpocząć od zgiełku miasta i przyjemnie spędzić czas. W wielu miejscach są place zabaw dla dzieci, a także kioski i ogródki kawiarniane.

Oceanarium

Lizbońskie oceanarium jest największym tego typu obiektem w Europie. Zobaczyć tam można rekiny, płaszczki, tuńczyki, mureny i wiele innych fascynujących stworzeń.

Pawilon Wiedzy – Żywa Nauka

Jak działa światło, czym jest iluzja optyczna lub skąd się bierze prąd? Na te i na wiele innych pytań najmłodszy znajdują odpowiedź w lizbońskim Pavilhão do Conhecimento – Ciência Viva, interaktywnej placówce, gdzie uczy się przez zabawę.

**ATRAKCJE
DLA DZIECI...
I NIE TYLKO**

Kup książkę

Poleć książkę

Zwiedzanie Lizbony

Kup książkę

Poleć książkę

Baixa, Chiado i Bairro Alto

Zwiedzanie Lizbony warto rozpocząć od dzielnicy Baixa, która stanowi ściśle turystyczne centrum miasta, aby następnie przejść spacerem do dzielnic Chiado i Bairro Alto. Miejsca te bardzo różnią się od siebie. Baixa ma to wszystko, co powinno znajdować się w centrum – okazałe budowle, duże place, deptak, liczne restauracje, kawiarnie oraz sklepy z pamiątkami. Chiado to z kolei modna dzielnica kosmopolityczna, a Bairro Alto w dzień spokojne i senne, wieczorami zmienia się w centrum życia nocnego.

BAIXA

Baixa jest jedną z najbardziej charakterystycznych dzielnic Lizbony. Właśnie ona najbardziej ucierpiała podczas trzęsienia ziemi z 1755 r., dlatego zdecydowano się wybudować ją od nowa: ma kształt prostokąta i symetrycznie rozlokowane ulice. Ulice noszą nazwy cechów, które niegdyś miały przy nich swoje siedziby, np. Rua do Ouro (Złotników), Rua dos Sapateiros (Szewców), Rua dos Correeiros

(Listonoszy). W trakcie prac posługiwano się jednym z pierwszych na świecie systemów weryfikujących, czy budynki wytrzymają kolejne trzęsienie ziemi. Współcześnie wiele kamienic Baixy stoi pustych – podobnie jak w Wenecji mieszkańcy uciekają w te rejony miasta, gdzie można żyć bardziej komfortowo. Od 2004 r. dzielnica jest kandydatem do wpisu na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego UNESCO.

Śmiało można powiedzieć, że dziś Baixa pełni funkcję turystycznego centrum Lizbony, gdyż to właśnie tutaj skupia się ruch turystyczny w historycznym centrum miasta. W lecie w dzielnicy dominują turyści, a z nimi pojawiają się różnego rodzaju artyści uliczni, m.in. grajkowie lub tancerze.

Zwiedzanie najlepiej rozpocząć na **Praça dos Restauradores** – placu otwierającym Avenida da Liberdade. Jego nazwa upamiętnia restaurację monarchii w Portugalii w 1640 r. Na środku placu wznosi się 33-metrowy obelisk z 1886 r., który ma przypominać o wyzwoleniu Portugalii

▼ Baixa z lotu ptaka

▼ Praça dos Restauradores

po 60-letniej okupacji hiszpańskiej właśnie w roku 1640. Zaprojektował go António Tomás da Fonseca. Dwie brązowe figury aniołów symbolizują Zwycięstwo i Niepodległość.

Przy Praça dos Restauradores znajduje się też budynek **kinoteatru Eden** (cine-teatro Éden) w stylu *art déco*. Wcześniej mieściło się tutaj jedno z najstarszych lizbońskich kin. Dziś cine-teatro Éden to hotel.

Obok wznosi się **pałac Foz** (Palácio Foz), znany też jako Palácio Castelo Melhor. Budowa gmachu rozpoczęła się w XVII w. z polecenia markiza Castelo Melhor. W 1889 r. pałac kupił markiz Foz i przebudował gmach, zmieniając jego wnętrza w prawdziwe dzieło sztuki. Pracowali dla niego najwybitniejsi ówcześni artyści malarze, tacy jak José Malhoa i Columbano Bordalo Pinheiro. Organizowane są tu koncerty muzyki klasycznej, których dokładny program znaleźć można na stronie internetowej www.facebook.com/PalacioFozOficial. Koncerty odbywają się w jednym z najpiękniejszych pomieszczeń w pałacu, jakim jest Sala dos Espelhos (Sala Luster). Warto zajrzeć do znajdującego się w budynku Posto de Turismo – bardzo dobrze wyposażonego punktu turystycznego,

gdzie można otrzymać materiały nie tylko na temat Lizbony, ale i całej Portugalii.

Z południowym krańcem Praça dos Restauradores sąsiaduje okazały **dworzec kolejowy Rossio** (Estação de Caminhos de Ferro do Rossio). Został on otwarty w maju 1891 r. i początkowo nosił nazwę Estação Central de Lisboa – właśnie taki napis można zobaczyć nad głównym wejściem. Niewątpliwą ozdobą budowli jest wspaniała fasada w stylu neomanuelińskim. Kiedyś był to jeden z najważniejszych dworców kolejowych w Lizbonie, obecnie stracił on na znaczeniu i obsługuje ruch kolejowy głównie na trasie Lizbona–Sintra.

Z dworca Rossio wychodzi się na jeden z najważniejszych placów Lizbony – **plac Rossio**, którego oficjalna nazwa to Praça Dom Pedro IV. Plac Rossio kiedyś był miejscem egzekucji, sądów, walk byków itd., a obecnie jest popularnym punktem spotkań lizbończyków i turystów. W XV w. wybudowano tu pałac Estaus (Paço dos Estaus), pierwotnie będący rezydencją goszczącą zagranicznych dygnitarzy. W XVI w. Inkwizycja wybrała ten budynek na swoją główną siedzibę. Właśnie dlatego na placu Rossio odbywały się publiczne egzekucje; pierwsze *auto-da-fé*

Alfama, Graça i Mouraria

Alfama, Graça i Mouraria leżą na wschód i na północny wschód od centralnie zlokalizowanej Baixy. Dla wielu to właśnie w tych dzielnicach bije prawdziwe serce Lizbony. Uliczki Alfamy każdego dnia przemierza żółty tramwaj, a kobiety rano wieszają pranie nad głowami turystów, którzy gubią się w zaułkach tej najstarszej części miasta. Graça słynie z pięknych panoram Lizbony, a z tamtejszych punktów widokowych można oglądać m.in. Mourarię, dzielnicę trochę zapomnianą, choć urokliwą.

Planując zwiedzanie tych części Lizbony, trzeba zaopatrzyć się w wygodne buty, gdyż podejść, zejść, schodów i wąskich uliczek jest tam bez liku.

ALFAMA

Alfama to dzielnica, która nie ucierpiała na skutek trzęsienia ziemi w 1755 r. Obecnie jest zamieszkiwana raczej przez

biedniejszych lizbończyków oraz... turystów, którzy coraz chętniej właśnie tam wynajmują apartamenty.

Nazwa dzielnicy – podobnie jak miejscowości w Portugalii rozpoczynających się od przedrostka „al” – pochodzi z języka arabskiego: słowo *alhama* oznacza fontannę miejską. Za czasów Maurów Alfama stanowiła odrębne miasto. W średniowieczu zamożniejsi mieszkańcy wyprowadzali się stąd w obawie przed trzęsieniem ziemi. Na miejscu pozostali najbiedniejsi, głównie rybacy, właściciele tawern i małych sklepików. Okazali się oni wytrwałymi stróżami tradycji – Alfama od tamtego czasu niewiele się zmieniła. Portugalskie kobiety, podobnie jak w Bairro Alto, godzinami przesiadują w oknach, plotkując i obserwując przechodniów. Mężczyźni zbierają się w barach, gdzie dopełniają rytuału *cafézinho* (picia „kawusi”) i gry w domino. Turyści natomiast udają się do

▲ Żółty tramwaj w Alfamie

Kup książkę

Poleć książkę

Alfamy dla fado – w dzielnicy znajduje się wiele kafejek i restauracyjek, w których można posłuchać koncertów na żywo.

Na granicy Baixy i Alfamy wznosi się **kościół św. Magdaleny** (Igreja da Madalena) **📍 Largo da Madalena 1; otwarte: pn.–pt. 9.00–13.00 i 14.00–18.00, sb. 14.00–18.00, nd. 9.00–20.00; bezpł.**, do którego z Baixy prowadzi Rua da Conceição. Kościół powstał ok. 1150 r. z inicjatywy Dom Afonsa Henriquesa. Był wielokrotnie odbudowywany: najpierw po pożarze, później po zniszczeniach wywołanych przez cyklon, a ostatecznie po potężnym trzęsieniu ziemi w 1755 r. Na szczególną uwagę zasługuje portal w stylu manuelińskim, który prawdopodobnie pochodzi z kościoła Conceição Velha, również zniszczonego w wyniku wielkiego wstrząsu. Portal ten został wpisany na Listę Zabytków Narodowych Portugalii. Wnętrze kościoła jest bogato zdobione marmurem, złoceniami i *azulejos*.

Idąc dalej, dochodzi się do jednej z ważniejszych świątyń miasta – barokowego **kościół św. Antoniego z Lizbony**

(Igreja de Santo António de Lisboa) **📍 Largo de Santo António da Sé; www.stoantoniolisboa.com; otwarte: pn.–pt. 8.00–19.00, sb.–nd. 8.00–20.00; bezpł.** Jego patron znany jest w świecie chrześcijańskim jako św. Antoni Padewski. Świątynię wzniesiono w XVIII w. na miejscu kamienicy, w której mieszkał św. Antoni; jedyne, co pozostało po pierwotnym budynku, to obecna krypta kościoła. Nad wejściem do niej wmurowano panel *azulejos* upamiętniający wizytę św. Jana Pawła II w 1982 r., a w samej krypcie można zobaczyć klęcznik, na którym modlił się papież. Zwiedzając kościół, warto przysiąc w ostatniej ławce świątyni i przez chwilę obserwować Portugalczyków – wstępują tu, by dotknąć portretu świętego „na szczęście”.

Po lewej stronie kościoła znajduje się **Muzeum św. Antoniego** (Museu Antoniano) **📍 Largo de Santo António a Sé 24; www.museudelisboa.pt; otwarte: wt.–nd. 10.00–13.00 i 14.00–18.00; wstęp: 3 EUR**, w którym można zobaczyć różne przedmioty związane z ukochanym świętym

▲ Igreja da Madalena

Kup książkę

Poleć książkę

Terreiro do Paço

SANTA APOLONIA

Feira da Lada

Panteão Nacional

Estação de Santa Apolónia

Museu Militar

Museu Nacional do Azulejo

Rio Tejo (Tag)

Alfama, Graça i Mouraria

0 100 m

Kup książkę

Poleć książkę

Święty Antoni z... Lizbony!

Fernando de Bulhões, bo tak naprawdę nazywał się św. Antonii, urodził się w rodzinie portugalskiej nad Tagiem pod koniec XII w. Po studiach teologicznych w Coimbrze udał się na misję do Maroka, już jako franciszkanin. Żył krótko, bo tylko 36 lat, zmarł w 1231 r. Z tego 20 lat spędził w Portugalii, zatem jaki

z niego Włoch?! – denerwują się Portugalczycy. Z Padwą świętego łączy tylko to, że właśnie tam przyszło mu spędzić ostatnią część życia. Między Portugalczycami trwa spór również o to, czy św. Antoni pochodził z Lizbony, w której się urodził, czy z Coimbrы, gdzie studiował.

Lizbony. Znajdują się tu m.in. rękopisy, wota, malowidła i *azulejos*.

Tuż obok wznosi się lizbońska ★ **katedra** (Sé de Lisboa) 📍 **Largo da Sé**; www.patriarcado-lisboa.pt; **otwarte: pn.–sb. 9.00–18.30, nd. 9.00–19.30, skarbiec pn.–sb. 10.00–17.00, krużganki V–IX codz. 14.00–18.00, X–IV pn.–sb. 10.00–18.00, nd. 14.00–18.00; katedra bezpł., skarbiec 2,50 EUR, krużganki 2,50 EUR.** Świątynia zbudowana w XIII w. na miejscu meczetu była symbolem udanej rekonkwisty. Sé wielokrotnie odbudowywano, m.in. po trzęsieniu ziemi z roku 1755, stąd różnorodność stylistyczna jej architektury. Nie utraciła jednak nigdy swojej monumentalności ani powagi. Dwie masywne wieże flankujące

fasadę katedry z imponującym portalem i rozetą stały się wizytówką Lizbony.

W architekturze budowli dominują style romański i gotycki. Elementy późnomańskie są widoczne na wspomnianej fasadzie oraz w nawie głównej, styl gotycki reprezentują dodane w XIII–XIV w. krużganki, a barokowy – odbudowana w 2. poł. XIX w. kaplica św. Sakramentu. W XIX w. polski historyk Adolf Pawiński zanotował, że jej „ściany wyłożono pstrą porcelaną, czyli tak zwanymi *azulejos*, które psują poważny efekt świątyni” (Adolf Pawiński, *Portugalia: listy z podróży*, Warszawa 1881). Dziś zwiedzających zachwyca surowe wnętrze, które jest wynikiem XX-wiecznej rekonstrukcji katedry.

▼ Lizbońska katedra

Kup książkę

Poleć książkę

Belém i Ajuda

Odwiedzając Lizbonę, nie można nie zobaczyć słynnego klasztoru Hieronimitów w dzielnicy Belém lub nie spróbować najlepszych ciasteczek portugalskich – *pastéis de Belém*. Tuż obok znajduje się dzielnica Ajuda, znacznie spokojniejsza i rzadziej odwiedzana przez turystów, choć równie urokliwa. Na wycieczkę do Belém i Ajudy warto przeznaczyć cały dzień, aby bez pośpiechu móc zwiedzić atrakcje i zabytki zachodniej części Lizbony.

BELÉM

„Lizbona jest miastem słodyczy, jak Paryż jest miastem intelektu. Paryż produkuje idee, a Lizbona ciasteczka pastel”, pisał w 1872 r. José Maria de Eça de Queirós, wybitny portugalski literat. „Najsłodsza” częścią stolicy jest właśnie Belém, czyli po polsku Betlejem, bo to oznacza nazwa dzielnicy. To tutaj 150 lat temu, w cukierni

Antiga Confeitaria de Belém, zaczęto wypiekać ciasteczka z kremem zwane *pastéis de Belém*, których sprzedaje się dziennie ok. 30 tys. sztuk!

Belém jest także miejscem niezwykle ważnym dla historii kraju – stąd w XV w. Vasco do Gama wypłynął w kierunku Indii, w poszukiwaniu nowych szlaków handlowych. Ponad pięć wieków temu wszystko wyglądało tu inaczej: rzeka sięgała aż do Mosteiro dos Jerónimos, a przy jej brzegach ciągnął się pas plaży. Sam klasztor był dużo mniejszy, a Torre de Belém opływała rzeka Tag, która kilkaset metrów dalej wpadała do oceanu. Dziś Belém oferuje więcej przestrzeni zielonych i spokoju niż Alfama czy Bairro Alto – zawdzięcza to swemu pięknemu położeniu przy rzece, ogrodom i doskonałej cukierni, która stanowi jedno z ulubionych miejsc lizbończyków, spędzających tutaj czasami niedzielne popołudnia.

▼ Panorama Belém, na pierwszym planie Torre de Belém

Kup książkę

Poleć książkę

Tanie zwiedzanie

W niektórych zabytkach i atrakcjach turystycznych Lizbony w wybrane dni obowiązuje darmowy wstęp dla wszystkich zwiedzających. Na przykład Muzeum Calouste Gulbenkian darmowy wstęp jest w każdą niedzielę od godz. 14.00, Muzeum Orientu w piątki w godz. 18.00–22.00, a Muzeum Kolekcji Berardo przez całą sobotę. Bardzo często obiekty turystyczne oferują

również zniżki lub darmowy wstęp dla dzieci do 12. roku życia oraz seniorów powyżej 65. roku życia. Część zabytków i atrakcji przygotowała specjalne bilety rodzinne (najczęściej obowiązują one przy dwóch osobach dorosłych i min. dwojce dzieci). Informacje na temat darmowego wejścia i zniżek najlepiej sprawdzać na stronie internetowej danego obiektu.

Do Belém najłatwiej dojechać z dzielnicy Baixa – tramwajem nr 15, który odjeżdża z Praça da Figueira, Praça do Comércio i dworca Cais do Sodré, autobusem nr 728 np. z Praça do Comércio lub nr 714 z Praça da Figueira. Podróż z centrum Lizbony zajmuje ok. 25 minut.

Zwiedzanie Belém najlepiej rozpocząć od ★ **klasztoru Hieronimitów** (Mosteiro dos Jerónimos) 📍 **Praça do Império**; www.mosteirojeronimos.gov.pt; **otwarte: V–IX wt.–nd. 10.00–18.30, X–IV wt.–nd. 10.00–17.30; wstęp: klasztor 10 EUR, poniżej 12 lat bezpł., kościół Santa Maria de Belém bezpł.** Klasztor został wybudowany na miejscu kapliczki Ermida do Restelo, w której noc

przed podróżą do Indii spędził Vasco da Gama i którą wznosił Henryk Żeglarz. Prace, z polecenia króla Manuela I, rozpoczęły się w 1502 r. i trwały przez kolejne ponad sto lat. Klasztor mieli zająć Hieronimici – popularna kongregacja eremicka, której patronem jest św. Hieronim ze Strydonu. Manuel I klasztoru zobaczyć nie zdążył – zmarł w 1521 r., przed ukończeniem prac.

Pierwsze plany przewidywały jedynie budowę kościoła, jednak fundusze, jakimi dysponowali architekci, były tak duże (5% podatku pobieranego od kupców przypraw), że wystarczyły na stworzenie budowli, którą oglądać można obecnie. Autorem jej projektu był Diogo de Boitaca,

▼ Mosteiro dos Jerónimos

Kup książkę

Poleć książkę

▲ Kościół w kompleksie klasztoru Hieronimitów

twórcą stylu manuelińskiego. Od 1517 r. budowę klasztoru kontynuował Hiszpan Juan de Castilho, urozmaicając wnętrze elementami estetyki *plateresco*, czyli stylu złotniczego nawiązującego do geometrycznej ornamentyki mauretańskiej. Architektoniczną kropkę nad „i” postawił Diogo de Torralva, dobudowując główną kaplicę, prezbiterium i uzupełniając dwie kondygnacje klasztoru. Prace przerwano, gdy Portugalia dostała się w ręce sąsiadów – pieniądze z podatków „popłynęły” do Hiszpanii, wspomagając

budowę ogromnego pałacu El Escorial w San Lorenzo w okolicach Madrytu. Szczęśliwie klasztor Hieronimitów nie ucierpiał z powodu trzęsienia ziemi w 1755 r., zaczął natomiast podupadać w połowie XIX w., gdy w Portugalii przeprowadzono kasację zgromadzeń religijnych. W trakcie przebudowy w latach 90. XIX w. do obiektu dobudowano lewe skrzydło. Dziś mieszczą się tam Narodowe Muzeum Archeologiczne (Museu Nacional de Arqueologia) i Muzeum Morskie (Museu de Marinha).

Kup książkę

Poleć książkę

Bilety łączone w Belém

Chcąc zobaczyć kilka atrakcji w Belém, warto kupić bilety łączone, zmniejszające koszty zwiedzania. Jest kilka rodzajów biletów łączonych na obiekty w Belém:

- ◆ bilet łączony klasztor Hieronimitów i Narodowe Muzeum Archeologiczne: 12 EUR
- ◆ Pałac Narodowy Ajuda i Narodowe Muzeum Powozów: 12 EUR
- ◆ Muzeum Narodowe Powozów i Picadeiro Real: 10 EUR

W kościele znajdują się nagrobki odkrywcy Vasco da Gamy i renesansowego poety Luísa de Camõesa, a arkady klasztoru kryją granitową płytę, pod którą spoczywa najślynniejszy portugalski poeta: Fernando Pessoa. Właśnie on w swoim przewodniku po Lizbonie pisał, że klasztor Hieronimitów to: „prawdziwe kamienne arcydzieło, które wszyscy turyści muszą zobaczyć i którego nigdy nie zapomną. To – prawdę mówiąc – najwspanialszy budynek stolicy”. Zabytek ten znajduje się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego UNESCO, a w 2007 r. został ogłoszony jednym z Siedmiu Cudów Portugalii.

Po zwiedzeniu krużganków można się udać do **Narodowego Muzeum**

Archeologicznego – Museu Nacional de Arqueologia **i Praça do Império**; www.museunacionalarqueologia.gov.pt; **otwarte: wt.–nd. 10.00–18.00; wstęp: 5 EUR** powstałego w miejscu, gdzie niegdyś znajdowały dormitoria zakonników. Jest to jedno z najważniejszych portugalskich muzeów poświęconych archeologii. Założył je José Leite de Vasconcelos w 1893 r. Zobaczyć tu można ekspozycję antycznej biżuterii, obiekty związane ze starożytnym Egiptem, a także bogate zbiory wykopalisk z epoki brązu i epoki żelaza pochodzące z terenu obecnej Portugalii. Muzeum regularnie organizuje wystawy czasowe.

Kolejną placówką mieszczącą się w kompleksie klasztoru Hieronimitów

▼ Krużganki Mosteiro dos Jerónimos

PROGRAM PARTNERSKI

GRUPY WYDAWNICZEJ HELION

- 1. ZAREJESTRUJ SIĘ**
- 2. PREZENTUJ KSIĄŻKI**
- 3. ZBIERAJ PROWIZJĘ**

Zmień swoją stronę WWW
w działający bankomat!

Dowiedz się więcej i dołącz już dzisiaj!

<http://program-partnerski.helion.pl>

Travelbook to Twój niezastąpiony towarzysz podróży. Wskaże Ci najważniejsze atrakcje, podpowie, czego szukać poza głównymi szlakami, i wprowadzi w świat miejscowych obyczajów. Znajdziesz w nim opisy najciekawszych regionów i miast, a sprawdzone informacje praktyczne umożliwią staranne zaplanowanie podróży.

Lizbona

stolica Portugalii – to wyjątkowe miasto. Położona na krańcu Europy zachwyca jednocześnie futurystyczną architekturą i uliczkami, w których zatrzymał się czas. Nowoczesne graffiti trwa obok szacownych muzeów. Po ulicach jeżdżą stare żółte tramwaje, życiem tętnią złote plaże i zielone parki, zachwyty wzbudzają stalowe mosty i historie utrwalone na płytkach *azulejos*. To niezwykły tygiel smaków, kolorów, ludzi oraz dźwięków. „Kto nie widział Lizbony, nie widział rzeczy cudnej” – mawiają Portugalczycy i mają dużo racji!

Zabytki **UNESCO**

Muzea i klimatyczne zaułki

Windy i **żółte tramwaje**

Fado i **azulejos**

Tygiel **smaków i kolorów**

 Bezdroża

Księgarnia internetowa:
<http://bezdroza.pl>

Zamówienia telefoniczne:
0 801 339900

0 601 339900

Sprawdź najnowsze promocje:
• <http://bezdroza.pl/promocje>
Przewodniki najchętniej czytane
• <http://bezdroza.pl/bestsellery>
Zamów informator podróżniczy:
• <http://bezdroza.pl/newsletter>

Helion SA
ul. Kościuszki 1c, 44-100 Gliwice
tel.: 32 230 98 63
e-mail: bezdroza@bezdroza.pl
<http://bezdroza.pl>

ebook dostępny wyłącznie na:

ebookpoint^{PL}

ISBN 978-83-283-6435-6

9 788328 364356

Cena 26,90 zł